TSUE

YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№10

ISSN: 2992-8982

https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/

2025

YASHIL
IQTISODIYOT&TARAQQIYOT
Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Elektron nashr. 1554 sahifa.
2025-yil, 28-oktyabr

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o‘rinbosari:
Karimov Norboy G‘aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay’ati:
Salimov Oqil Umrzoqovich, O‘zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O‘zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, “Nobel” mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a’zosi, Turkiya – O‘zbekiston do‘stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G‘afforovna, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug‘aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko‘nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo‘ja o‘g‘li, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O‘z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig‘i o‘rinbosari
Ochilov Farkhod, O‘zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig‘i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o‘g‘li, texnika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), katta o‘qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o‘g‘li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o‘g‘li, TDIU katta o‘qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:
Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po‘latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
G‘afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o‘qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja’sur Artiqboy o‘g‘li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:
Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Khusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo‘jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko‘rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: “Ma’rifat-print-media” MChJ
Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O‘zR Tabiat resurslari vazirligi, O‘zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

MUNDARIJA

QAYTA TIKLANUVCHI YASHIL ENERGIYA: BARCHA UCHUN MUHIM MASALA 13
Muxiddin Kalonov

MOLIYAVIY INNOVATSIYALAR: IQTISODIY MOHIYATI, QO‘LLANILISHI VA RIVOJLANISHI 19
Quliyev Begimqul Melikovich

SAVDO KORXONALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA STATISTIK TAHLIL USULLARIDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI 24
Sabirova Oysuluv Shonazarovna

KORXONANING MEBEL MAXSULOTLARI BOZORIDAGI O‘RNINI KENGAYTIRISH USULLARI 30
Musayeva Shoira Azimovna

IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA INVESTITSIYA KO‘RSATKICHLARI TIZIMINING FUNKTSIONAL JIHATI 35
Alabayev Sobitxon

MAMLAKATIMIZDA MAHSULOTLARNING MUVOFIQLIGINI BAHOLASH AMALIYOTI 40
Zakirov Ansabxon Akaidinovich

ПЕСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЁНЫХ ОБЛИГАЦИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ 48
Саидахмедова Аида Мирзаевна

KORXONALAR FAOLIYATIDA DEBITOR VA KREDITOR QARZDORLIKNI BOSHQARISH 55
Mirzayev Ozod Furkatovich

AHOLI PUL DAROMADLARI VA HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISH KO‘RSATKICHLARI O‘RTASIDAGI EKONOMETRIK TAHLIL 59
Qodirov Farrux Ergash o‘g‘li

BUDJET RESURSLARI SHAKLLANISHIDA HUDUDNING SOLIQ SALOHIYATINI OSHIRISH VA MOLIYAVIY BARQARORLIK 64
Yuldashev Adhamjon Axadjonovich

SANOAT KORXONALARI IQTISODIY RIVOJLANISHI TUSHUNCHASIGA NAZARIY YONDASHUVLAR 69
Muydinov Xusniddin Nuriddin o‘g‘li

МЕТОДИКА УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ ПОТОКАМИ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА 73
Минутдинова Лилия Тагировна, Машарипов Озод Алимович

ГАРМОНИЗАЦИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ СТАНДАРТОВ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН В СООТВЕТСТВИИ С МСФО 78
Абдужалилова Дилноз Абдусаттаровна

RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA SMART TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARBLIGI 84
Sobirjonov Muxiddin Toxirjon o‘g‘li

TO‘LOVGA QOBILIYATSIZLIK HOLATIDAGI KORXONALARDA TUGATISH BALANSINI TUZISH 90
Nabiyev Gofurjon Nosirjon o‘g‘li

O‘ZBEKISTON SANOATINING “YASHIL” IQTISODIYOTGA O‘TAYOTGANLIGI: IMKONIYATLAR VA CHEKLOVLAR 96
Habibullayev Oybek Asliddin o‘g‘li

YASHIL IQTISODIYOT KONTSEPTSIYASINING EVOLYUTSIYASI VA ILMIY-NAZARIY YONDASHUVLAR 102
Allayarov Suxrob Rustamovich

O‘ZBEKISTONDA TO‘G‘RIDAN-TO‘G‘RI CHET EL INVESTITSIYALARINING MILLIY IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDAGI ROLI 107
Raxmatov Adxam Itolmasovich, Boynazarova Matluba Xatamovna

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

HUDUDIY IJTIMOIY TENGLIK VA KAMBAG‘ALLIKNI YUMSHATISHDA MEHNAT RESURSLARI OMILLARI 114
Durumov Temur G‘olibovich

TRANSPORT TARMOG‘I VA MILLIY IQTISODIYOTNING ASOSIY TARMOQLARI O‘RTASIDAGI BOG‘LIQLIKNI MODELLASHTIRISH (SURXANDARYO VILOYATI MISOLIDA) 121
Turayev Baxtiyor Ergashevich, Aymatov Sirojiddin To‘raqul o‘g‘li

РОЛЬ ЭНЕРГЕТИКИ В ФОРМИРОВАНИИ УСТОЙЧИВОГО РОСТА ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА 134
Нигматуллаева Гулчехра Нуруллаевна

O‘ZBEKISTONDA OLIY TA’LIM BOZORINING RIVOJLANISH TENDENTSIYALARI VA UNDA SIFAT MENEJMENTINING ROLI 139
Yuldashev Iskandar Bahromovich

YER QA’RIDAN FOYDALANUVCHILARGA SOLIQ SOLISHNING NAZARIY ASOSLARI 145
Zoxidov Ismatjon Yunusjon o‘g‘li

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA TURIZM INDUSTRIYASIDA INNOVATSION BIZNES-MODELLAR 151
Shaxinabonu Choriyeva

AVTOTRANSPORT – EKSPEDITSIYA XIZMATLARI BOZORIDA MARKETING KONTSEPSIYASI 157
Ergasheva Mukhabbat Abdusamatovna

“YASHIL” ENERGIYA ISHLAB CHIQARUVCHI KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI SOLIQQA TORTISHNING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI 163
Toshtemirov To‘lqin Toirjonovich

DAVLAT IQTISODIY BARQARORLIGINI TA’MINLASHDA SIYOSIY INSTITUTLARNING ROLI VA UNI KUCHAYTIRISH MEXANIZMLARI 166
O. Nurmuradov

TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI BANK TEXNOLOGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH ASOSLARI 171
Meyliqulov Shaxboz Xolmamat o‘g‘li

СВЯЗНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНЫХ И РЕГИОНАЛЬНЫХ СТРАТЕГИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ: ВЫЗОВЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ 176
Ташматов Гайрат Ровшанович, Содиков Авазбек Мадаминович

QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASI TURIZM SOHASINI RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI 183
Zarikeyeva Miyasar Maratovna

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISH TENDENSIYASI 187
Saidrahmatova Zuhraxon Saidazim qizi

O‘ZBEKISTON KONCHILIK SANOATI KORXONALARIDA INVESTITSION JARAYONLARNI BOSHQARISH VA INNOVATSION XAVFLARNI KAMAYTIRISH STRATEGIYALARI 192
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna

O‘ZBEKISTONDA QULAY INVESTITSIYA MUHITINI SHAKLLANTIRISH MUAMMOLARI 196
Xuramov Zafar Rajabaliyevich

PAXTA-TO‘QIMACHILIK KLASTERLARIDA XOMASHYO TA’MINOTI BARQARORLIGINI TA’MINLASHNING XORIJ DAVLATLAR TAJRIBASI 201
Zakirov Abduazim Abdurashidovich

НОВЫЙ ЭТАП ПРИМЕНЕНИЯ РЫНОЧНЫХ МЕХАНИЗМОВ В ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ 206
Махкамов Ибраим

O‘ZBEKISTONDA SUG‘URTA BOZORINING RIVOJLANISH TENDENTSIYALARI 213
Xushmuradov Oman, Ismoilov Sherzod Ismoil o‘g‘li

GLOBALIZATSIYA SHAROITIDA MILLIY IQTISODIYOT NAZARIYASI 217
Mo‘ydinov Xurshidbek Abdullayevich

DORIVOR O‘SIMLIKLARNI QAYTA ISHLASHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI 221
Usmonov Mirg‘ulom Xoshim o‘g‘li

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

BARQAROR IQTISODIY O‘SISHGA YERISHISHDA SUN’IY INTELLEKT TIZIMLARINI QO‘LLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILASHTIRISH (XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI MISOLIDA) 227
Nasrulloev Hayotjon Xabibulloevich

НЕЙРОИНТУИТИВНЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И ЕГО РОЛЬ В УПРАВЛЕНИИ РИСКАМИ В БИЗНЕСЕ 233
Ягудин Дмитрий Рустамович

RESURSLARNI SOLIQQA TORTISH AMALIYOTINING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI VA ULARNING MILLIY SOLIQ TIZIMIDA QO‘LLASH MASALALARI 240
Nasimdjanov Yunusjon Zoxidovich

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI UCHUN QO‘LLANILAYOTGAN SOLIQQA TORTISH MEXANIZMLARI 246
Akbarov Akramjon Ibragimzhonovich

TO‘QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA “YASHIL” MARKETINGNI JORIY ETISHNING DOLZARB JIHATLARI 250
Bazarova Fayyoza Tuxtamurodovna

INSON KAPITALI VA IQTISODIYOTNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI 255
Muzaffar Raximov

UY-JOY KOMMUNAL XO‘JALIGINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI 259
Odamboyev Oybek Ravshanbek o‘g‘li

INTERNATIONAL ORGANIZATIONS’ APPROACHES TO ATTRACTING INVESTMENT IN HUMAN CAPITAL 268
Akhmadaliyeva Nikholakhon

RAQAMLI PLATFORMALAR ORQALI KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH YO‘LLARI 273
Vohobov Hikmatillo Ma’mirjon o‘g‘li

ФОРСАЙТ И ЭКОНОМИЧНЫЕ ИННОВАЦИИ КАК ДРАЙВЕРЫ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ТОРГОВЛИ САМАРКАНДА 280
Тохирова Гуллола Миркамоловна

KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI BOSHQARISHDA KASB-HUNAR TA’LIMI BITIRUVCHILARINING O‘RNI 287
Toshpulatov Sherzod Xaydarkulovich

DIGITAL TECHNOLOGIES IN ECOTOURISM: INNOVATIVE STRATEGIES FOR ADVANCING GREEN TOURISM 292
Barno Erkayeva

AGROTURIZM SOHASINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI 296
Baymuradova Iroda Shermamatovna, Mardonova Zarifa Numonjonovna

DAVLAT BUDJET NAZORATI TIZIMINI RIVOJLANTIRISH YO‘NALISHLARI 301
B.Sh.Mirzayev

YOSHLAR BANDLIGIDA KO‘NIKMALAR NOMUTANOSIBLIGI MUAMMOLARI VA YECHIMLARI 307
Raxmatxo‘jayev Axrorxo‘ja Akmal o‘g‘li

TO‘QIMACHILIK MAHSULOTLARINING EKSPORT SALOHIYATINI TAHLIL QILISH VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI BAHOLASH 311
Oqboyev Alisher Rasuljanovich

РЕИНЖИНИРИНГ БИЗНЕС-ПРОЦЕССОВ И ИХ РОЛЬ В РАЗВИТИИ БАНКОВСКОГО БИЗНЕСА 317
Рахимходжаева Нодира Саидахраловна

QISHLOQ XO‘JALIGI TA’MINOT ZANJIRI JARAYONLARINING HOZIRGI HOLATINI TAHLIL QILISH 323
Ermonov Farrux

O‘ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNI SHAKILLANTIRISH JARAYONIDA MOLIYAVIY NAZORATNI INNOVATSION TA’LIM YO‘NALISHLARINI YO‘LGA QO‘YISH ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH YO‘LLARI 329
Turg‘unov Bahtiyor Nuriddinovich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MARKAZIY OSIYODA SUV RESURSLARINI BOSHQARISH VA HAMKORLIKNING DOLZARB MASALALARI 334
Amanbaev Amanali Orazbaevich

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA YANGI TURDAGI LOGISTIKA XIZMATLARINING USLUBIY ASOSLARI 338
Z. Teshayev

O‘ZBEKISTON AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA XIZMATLARI SOHASINING AMALDAGI HOLATINI TAHLIL QILISH 343
Suyunov Asror Baxtiyorovich

KORPORATIV BOSHQARUVDA LEADERSHIP 4.0 TAMOYILLARINI JORIY ETISH SAMARADORLIKNI OSHIRISH IMKONIYATLARI 349
Ismailov Allayor Rashidovich

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA AHOLI BANDLIGINI TA’MINLASH MASALALARI 355
Yusupov Farxod Adamboyevich

O‘ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI O‘RNI VA UNI RIVOJLANTIRISHNI USTUVOR YO‘NALISHLARI 359
Abdullaeva Nilufar Javdat qizi

MINTAQADA SANOAT KORXONALARINI RIVOJLANTIRISHNING SOLISHTIRMA EKONOMETRIK MODELLARI (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA) 363
Saatmurotov Shohrux Zafar o‘g‘li

O‘ZBEKISTON SUG‘URTA BOZORI: RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA ISTIQBOLLI IMKONIYATLAR 369
Abdurazaqov Jasur Abdunasimovich

RAQAMLI PLATFORMALAR YORDAMIDA NORASMIY VA YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISHNING QO‘SHIMCHA IMKONIYATLARI TO‘G‘RISIDA 374
Nasrullayev Hikmatullo Habibulloyevich

O‘ZBEKISTONDA KICHIK VA O‘RTA BIZNESNI QO‘LLAB-QUVVATLASH MAQSADIDA “XIZMATLAR IPOTEKASI” MOLIYAVIY INSTRUMENTLARINI AMALIYOTGA JORIY QILISH MASALALARI 379
Uskenbayeva Dilnoza Boxodir qizi

ЭКОНОМИКО-СТАТИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ЭФФЕКТИВНОСТИ КАПЕЛЬНОГО ОРОШЕНИЯ ПРИ ВОЗДЕЛЫВАНИИ ЛУКА В ДЖИЗАКСКОЙ ОБЛАСТИ 384
Суюнов Шоҳзодбек Мурод угли

XORIJIY DAVLATLAR SANOAT IQTISODIYOTIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH TAJRIBASI (YAPONIYA, KOREYA VA GERMANIYA MISOLIDA) 389
Mansurova Sayyora Baxtiyor Kizi

KORXONALARDA ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARI HISOBGA OLISHDA XORIJ TAJRIBASINI QO‘LLASH 395
Raxmatov Baxriddin Baxtiyor o‘g‘li

PECULIARITIES OF THE IRRIGATION WATER DELIVERY PAYMENT IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN 399
Muminov Sherzod Kholmirzaevich

DIGITALIZATION OF AGRICULTURAL PRODUCTS FOR EXPORT 404
Azimov R.B.

AHOLI JON BOSHIGA UMUMIY DAROMADLAR HAJMINI TREND MODELLAR ASOSIDA PROGNOZLASH 409
Xolto‘rayev Islom Ilhomovich

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA YANGI BANDLIK SHAKLLARI 416
Sayipov Begzod Rahimovich

TIJORAT BANKLARINING YANGI DAVR SHAROITIDA MOLIYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASH USULLARI VA INDIKATORLARI 422
Sadikov Iskandar Gayratovich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MAHALLIY BUDJET SOLIQLI DAROMADLARI BAZASI BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SOLIQLAR TA'SIRCHANLIGINI OSHIRISH YO'LLARI 433
Isoqov Zafarjon Zokirjonovich

TOSHKENT SHAHRIDAGI YIRIK SOLIQ TO'LOVCHILARNING SOLIQ QARZDORLIGI TAHLILI 438
Soipov Boburmirzo Nosirjon o'g'li

РОЛЬ ЖИЛИЩНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В СИСТЕМЕ КОМПЛЕКСНОГО РАЗВИТИЯ ТЕРРИТОРИЙ МЕЗОУРОВНЯ 446
Далиев Ахтам Шарафутдинович

TO'QIMACHILIK SANOAT KORXONALARIDA INSON RESURSLARINI BOSHQARISHDA XORIJ TAJRIBALARINING ZARURLIGI 454
Abdullayev Dostonbek G'ofurjon o'g'li

TURISTIK KLASTERLARNING NAZARIY ASOSLARI VA ULARNING HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI O'RNI 458
Xaitov Oxunjon Nomoz o'g'li

XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RESURS TA'MINOTI BOSHQARUVINING NAZARIY KONSEPSIYALARI VA MODELLARI 462
Arziqulova Oybar chin Eshquvat qizi

XIZMATLAR SEKTORIDA RAQAMLI INNOVATSIYALAR VA MIJOZLAR EHTIYOJLARINI QONDIRISH MEXANIZMLARI 467
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich

СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СУЩНОСТЬ ПОДГОТОВКИ КАДРОВ В РАЗВИТИИ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА 472
Базаров Бердымурад Улугмуродович, Атавуллаева Саида Джумабекмуродовна

TURIZM SOHASIDA KADRLAR SALOHIYATINI OSHIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMI 478
Xo'jaqulov Bobur Rustam o'g'li

KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA DAVLATNING RO'LI 483
Nabiyeva Muxabbat Djabirxanovna

"HOW GREEN INVESETMENTS CAN EFFECT ON ECONOMIC GROWTH IN DEVELOPING COUNTRIES" 485
Farangiz Ma'rufjonovna Pirmatova

TIJORAT BANKLARIDA UZOQ MUDDATLI RESURSLAR MANBALARI VA ULARNING HAJMINI OSHIRISHNING ZARURIYATI 493
Abduraxmonov Akmal Nurmamat o'g'li

GLOBAL BOSHQARUV VA BARQAROR RIVOJLANISHDA YASHIL TEXNOLOGIYALARNING ROLI 498
M.Sh. Tolipov

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ ПРЕДПРИЯТИЙ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ 504
Буранбаева Шоира Рустамовна

O'ZBEKISTON SHAROITIDA PIYOZ YETISHTIRISHDA TOMCHILATIB SUG'ORISHNI QO'LLASH ISTIQBOLLARI 508
Suyunov Shohzodbek Murod o'g'li

YENGIL SANOAT KORXONALARINING RIVOJLANISHIGA BOSHQARUV MADANIYATIDAN FOYDALANISHNING TA'SIRI 513
Aknazarova Zebiniso Bagdadovna

ISHLAB CHIQARISHNI DIVERSIFIKATSIYALASH SHAROITIDA KORPORATIV BOSHQARUVNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZM SAMARADORLIGINI ANIQLASH USULLARI 518
Qurbaniyazov Shaxzodbek Karimovich

KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISH VA JOYLASHTIRISHNING IQTISODIY VA TASHKILIY ASOSLARI 524
Salimov Burxon Abubakirovich

"YASHIL" IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH VA UNDA ENERGIYADAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH 530
Berdiyeva Aziza G'anisher qizi

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

SIRKULYAR IQTISODIYOTDAN KORXONA VA TADBIRKORLAR MANFAATLARI 535
Sodikov Zokir Rustamovich

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK SOHASIDA ME’YORIY-HUQUQIY BAZANI ISHLAB CHIQISH 541
Xolmirzayev Ulug‘bek Abdulazizovich, Ubaydullayev Toxirjon Abdullajanovich

MINTAQA OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARI CHAKANA SAVDOSIDA SHADOW WAREHOUSE MODELIGA ASOSLANGAN YETKAZIB BERISH TIZIMINI JORIY QILISH 548
Ibrayimova Dilnoza Abdisherpovna

XIZMATLAR SAVDOSI SOHASIDA O‘ZBEKISTONNING XALQARO HAMKORLIK IMKONIYATLARI 555
Qodirjonov A.M.

TO‘QIMACHILIK SANOATINI IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISH KONSEPSIYASINI SHAKLLANTIRISH USLUBIYOTI 559
Madraximova Gulasal Ro‘zimboy qizi

ГЛОБАЛЬНЫЕ ТРЕНДЫ СМАРТ-ТУРИЗМА И ИХ ПРИМЕНИМОСТЬ К КУЛЬТУРНОМУ НАСЛЕДИЮ УЗБЕКИСТАНА 564
Салихбаев Нурсултон Равшанович

IJTIMOIY HIMOYA TIZIMI VA IJTIMOIY TIBBIY XIZMATLAR O‘ZARO BOG‘LIQLIGINING NAZARIY ASOSLARI 572
Shanazarov Farrux Shodiyorovich

ТЕХНИКО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ОБОСНОВАНИЕ РАЗРАБОТКИ МОБИЛЬНОГО ПРИЛОЖЕНИЯ JOB BARAKA ДЛЯ РЫНКА ТРУДА УЗБЕКИСТАНА 577
Еримбетова Улбосын Маратовна

TASHQI SAVDO VA INVESTITSIYALAR TAHLILI HAMDA ULARNING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA’SIRI 582
Jalolov Bekzod Sherzod o‘g‘li

“O‘ZBEKISTONDA KICHIK VA O‘RTA BIZNESLAR UCHUN SUN’IY INTELLEKT ASOSIDA MOLIYAVIY KO‘RSATKICHLARNI TAHLIL QILISH VA RAQAMLI YECHIMLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH” 586
Azamatjon Mardayev Abdusamat o‘g‘li

FARMATSEVTIKA MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQARUVCHI KORXONALARDA BUXGALTERIYA HISOBINI TASHKIL ETISHNING ME’YORIY-HUQUQIY ASOSLARI 591
Xudaynazarova Dilnoza Gafurovna

O‘ZBEKISTONDA INNOVASION TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA KADRLAR TAYYORLSH MENEJMENTINING AMAL QILISH USULLARI VA TURLARI 596
Ergashev To‘lqin Shokirovich

HUDUDIY IQTISODIYOTNI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH 602
Ibragimov Baxrom Baxodirovich

ISLOMIY MOLIYA INSTRUMENTLARINI JORIY ETISH ORQALI O‘ZBEKISTONDA MOLIYA BOZORINI DIVERSIFIKATSIYA QILISHNING STRATEGIK YO‘NALISHLARI 606
Xodjayev Aziz Shovkatovich

MAHALLIY HOKIMIYAT QAROR QABUL QILISH JARAYONLARIDA DINAMIK OMILLAR VA ULARNING INTEGRATSIYASI 611
Axmedov Farxod Raxmonjonovich

UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR AUDITINI TASHKIL ETISH VA TAHLIL QILISH METODLARINI TAKOMILLASHTIRISH 617
Rizakulov Abdurauf Abdimutalibovich

ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ ТУРИЗМА ЧЕРЕЗ КРЕАТИВНУЮ ИНДУСТРИЮ В РЕСПУБЛИКЕ КАРАКАЛПАКСТАН 623
Хошимова Камилла Навфал қизи

IMITATSION MODELDA AXBOROT NORAVSHANLIGI SABABLI YUZAGA KELADIGAN IQTISODIY SAMARASIZLIK TAHLILI 633
Qodirov Zohidjon Eralievich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

JISMONIY SHAXSLAR TOMONIDAN KREDITLARDAN FOYDALANISHNING NAZARIY ASOSLARI 637
Turdiboyeva Kumush Erkinovna

SOG‘LIQNI SAQLASH XIZMATLARI SOHASIDA SIFATNI BAHOLASH KO‘RSATKICHLARI VA IQTISODIY SAMARADORLIK O‘RTASIDAGI BOG‘LIQLIK 641
Usmanova Nasiba Akbarjonovna, Eshbekova Xayriniso Baxtiyorovna

SOLIQ TO‘LOVCHILAR FAOLIYATINING SEGMENTATSIYASIGA ASOSLANIB SOLIQ XAVFLARINI ANIQLASH VA BAHOLASHNING AMALIY YONDOSHUVI 648
Elbaeva M.R.

DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK NAZARIY ASOSLARI VA IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA’SIRI 653
Hamroyev G‘ayratjon Sultonovich

QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA ISHLAB CHIQARISHNI SIFAT MENEJMENTI TAMOYILLARI ASOSIDA TASHKIL ETISHNING XORIJ MAMLAKATLAR TAJRIBASI 657
Achilov Ilmurad

MINTAQALAR INVESTITSION SALOHIYATINI OSHIRISHNING NAZARIY VA METODOLOGIK ASOSLARI 663
Qobilov Anvar Eshpo‘lotovich

KORXONALARNING YASHIL MARKETING STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH 669
Sapayev Axmed Durdibayevich

SANOAT KORXONALARINING SAMARADORLIGINI BAHOLASHDA KO‘P MEZONLI TAHLIL USULLARINI QO‘LLASH 674
Muxammadaliyev Mirzohidjon Muxammadali o‘g‘li

BOJXONA HUDUDIDA QAYTA ISHLASH BOJXONA REJIMINING AMALDAGI HOLATI TAHLILI 681
Abdullayev Shaxzodbek

ENSURING SUSTAINABLE REGIONAL DEVELOPMENT THROUGH INTEGRATION OF RECREATION AND ECOTOURISM RESOURCES IN UZBEKISTAN 686
Shaymanova Nigora Yusupovna

MAKROIQTISODIYOTDA ISTE’MOL VA JAMG‘ARISH FUNSIYALARI VA ULARNING O‘ZBEKISTONDA O‘ZGARISHI TENDENSIYALARI 691
Rustamov Narzillo Istamovich

CHAKANA SAVDONI BOSHQARISHDA “BIG MIDDLE” NAZARIYASIDAN FOYDALANISH 697
Yaqubov Azizbek G‘anibekovich

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA HUNARMANDCHILIKNI RIVOJLANTIRISHNING PROGNOZ VARIANTLARI 701
Ermetov Amirbek Ismailovich

FISKAL NOMARKAZLASHTIRISH BO‘YICHA XITOY TAJRIBASI 708
Lokayev Bekzod Sherkobilovich

SANOAT KORXONALARIDA RAQAMLI BOSHQARUV TIZIMLARI: IMKONIYATLAR VA CHEKLOVLAR 712
Ismatullayeva Munisxon Bori qizi

EKOLOGIYA VA ATROF MUHITNI MUHOFAZA QILISH SOHASIDA DASTURIY BUDJETLASHTIRISH BO‘YICHA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI 717
Dilshod Pulatov, Dildora Mirzaeva, Gulzora Qahharova

TIKUV-TRIKOTAJ SANOATIDA MEHNAT UNUMDORLIGINI OSHIRISH OMILLARI VA BOSHQARUV STRATEGIYALARI 725
Mardiyev Bunyod Sirojiddin o‘g‘li

BURNOUTNING OLDINI OLISH: XODIMLAR SALOMATLIGI STRATEGIYASI 731
Ergasheva E’zoza Dilshod qizi

O‘ZBEKISTONDA KORXONALARNING TASHQI IQTISODIY FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI 736
Pulatova Moxira Baxtiyorovna

QISHLOQ XO‘JALIGI KORXONALARIDA XARAJATLARNI BOSHQARISH VA HISOBGA OLISHNING INNOVATSION USULLARI: MENEJMENT VA BUXGALTERIYANING O‘ZARO INTEGRATSIYASI 742
Mamadiyarov Dilshad Uralovich, Normurodov Sarvar Norboy o‘g‘li

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA AHOLI DAROMADLARINI OSHIRISH MEXANIZMLARI 748
Uzoqov Suhrobjon Do‘smat o‘g‘li

OLIY TA’LIMNI MOLIYALASHTIRISH MODELLARI 754
Talapova Nargiza Baxriddinovna

ВОЗОБНОВЛЕНИЕ ДОБЫЧИ ПРИРОДНОГО ГАЗА ИЗ ТРЁХ СКВАЖИН УЧАСТКА ХОДЖАСАЯТ ГКМ ДЕНГИЗКУЛЬ 758
Набиев Шахзод Темурович, Иргашбаев Шохрух Фаррух угли, Маннафов Улугбек Умар угли

MADANIY TURIZM INDUSTRIYASINING RIVOJLANISH IMKONIYATLARI VA O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI 764
Toxirov Dilyor Davlatovich

MOLIYAVIY AUTSORSING NAZARIYALARI VA UNING RIVOJLANISH BOSQICHLARI 768
Babadjanov Umidbek Kamildjanovich

TURIZM – TARIXIY XOTIRA VA ZAMONAVIY XIZMATLAR UYG‘UNLIGI IFODASI 773
Janzakov Bekzot Kulmamat o‘g‘li

QISHLOQ XO‘JALIGI MAHSULOTLARI RAQOBATBARDOSHLIGINING MOHIYATI VA BAHOLASH MEZONLARI 777
Abdikarimova Zilola Baxramovna

TIJORAT BANKLARI AKTIVLARINI DIVERSIFIKATSIYALASHNING NAZARIY ASOSLARI 784
Ro‘ziyeva Shaxlo Salimboyevna

AXBOROT TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISH VA TEXNIK XIZMAT KO‘RSATISHNI QO‘LLAB-QUVVATLASH 788
Samiyeva Maftuna Faxriddin qizi

TIJORAT BANKLARI AKTIVLARI DAROMADLILIGINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI 791
Sanayev Javoxir Shovkat o‘g‘li

FISCAL, MONETARY, AND CUSTOMS-TARIFF POLICIES IN ENSURING NATIONAL ECONOMIC STABILITY: EVIDENCE FROM UZBEKISTAN 796
Maxmudov S.T.

ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ ФОРМИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ ТУРИСТИЧЕСКИХ КЛАСТЕРОВ 801
Юсупова Н.Т.

SANOAT KORXONALARINING IQTISODIY O‘SISHIGA TA’SIR ETUVCHI ASOSIY FAKTORLAR TAHLILI 807
Rahimova Mushtariybegim Muxammadg‘olib qizi

DEMOGRAFIK O‘ZGARISHLAR VA ULARNING IJTIMOIY-IQTISODIY OQIBATLARI 812
Abdumalikova G.F.

MINTAQAVIY INVESTITSIYA SIYOSATINI SAMARALI BOSHQARISHNING IQTISODIY VA INSTITUTSION ASOSLARI 821
Kenjayev Ikrom Ergashboyevich

RAQAMLI AVIATSIYA EKOTIZIMI: AI/ML, DIGITAL TWIN VA BLOKCHEYN INTEGRATSIYASI 828
Azimova Moxinur Nozimovna

XALQARO MOLIYA BOZORLARIDA INVESTITSIYA RISKLARINI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY MEXANIZMLARI 834
G‘afurov Sherzod Abduvaxob o‘g‘li

SURXONDARYO VILOYATINING REKREATSIYA RESURSLARI VA DAVOLASH-SOG‘LOMLASHTIRISH TURIZMI SALOHIYATI 839
Murtazayeva Gulrux Isabek qizi

MINTAQALAR TURISTIK-REKREATSION IMKONIYATLARINI BAHOLASHDA ZAMONAVIY GIS USULLARINI QO‘LLASH (SARIOSIYO TUMANI MISOLIDA) 845
Safarov Manuchexr Axtam o‘g‘li

XITOY TAJRIBASI ASOSIDA INVESTITSIYA MUHITINI TAKOMILLASHTIRISH 852
Tirkashev Farruxjon Xolyigitovich

TURIZM FAOLIYATINI DIVERSIFIKATSIYA QILISHGA OID NAZARIY BILIMLARNING SHAKLLANISH XUSUSIYATLARI 857
Maxmudova Aziza Pirmamatovna

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

TIJORAT BANKLARI RESURS BAZASI MUSTAHKAMLIGINI BAHOLOVCHI KO‘RSATKICHLAR TIZIMI 863
Raxmanov Ilxom Xurramovich

TO‘QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA BOSHQARUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH 871
Maxsudov Sherzod Solijonovich

FISCAL, MONETARY, AND CUSTOMS-TARIFF POLICIES IN ENSURING NATIONAL ECONOMIC STABILITY: EVIDENCE FROM UZBEKISTAN 877
Mahmudov Sarvar

ATROF-MUHITGA OID FISKAL KO‘RSATKICHLAR ASOSIDA MINTAQAVIY BAHOLASH 882
Zilola Rahmatova

XORAZM VILOYATI TUMANLARIDA EKSPORT SAMARADORLIGI: STOXASTIK CHEGARAVIY TAHLIL (SFA) ASOSIDAGI EMPIRIK YONDASHUV 887
Fozil Xolmurotov

МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОЦЕНКИ БЕДНОСТИ: МЕЖДУНАРОДНЫЕ ПОДХОДЫ И НАЦИОНАЛЬНАЯ СПЕЦИФИКА 900
Мамаризоев Жахонгир Исохонович

EKOLOGIK VAZIYAT VA AHOLI SALOMATLIGINING PROGNOZ KO‘RSATKICHLARI 905
Egamqulov Husniddin Erkaboyevich

CHO‘L HUDUDLARIDA TURISTIK RESURSLARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI 911
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Mavlonov Ahmadjon Muhamadovich

КОНЦЕПЦИЯ ИДЕНТИФИКАЦИИ И ИЗМЕРЕНИЯ ЭФФЕКТОВ ЗАНЯТОСТИ В ЭКОЛОГО-ОРИЕНТИРОВАННОЙ ЭКОНОМИКЕ 918
Сагидуллин Фарид Радикович

ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИИ ГОСТИНИЧНОГО БИЗНЕСА В СФЕРЕ ПРОДВИЖЕНИЯ И СБЫТА ТОВАРОВ И УСЛУГ В ИНДУСТРИИ ГОСТЕПРИИМСТВА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН 927
Бабаджанова Лола Шопулатовна

O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA OZIQ-OVQATNI RIVOJLANTIRISHDA QISHLOQ XO‘JALIGINING ROLI 935
G‘aniyev Baydulla Toshmurodovich, Bustonov Komiljon Kumakovich

TURISTIK MINTAQALARNI RIVOJLANTIRISHDA MAHALLIY AHOLINING ISHTIROKINI TA’MINLASHNING AYRIM MASALALARI 943
Abduxamidov Sarvar Adxamovich

TA’LIM KLASTERLARI KONTEKSTIDA BOSHQARUVNING ZAMONAVIY MUAMMOLARI VA STRATEGIK YECHIMLARI: TRIPLE HELIX MODELI ASOSIDA TAHLIL 947
Imamova Nilufar Asamutdinovna

EKOLOGIK TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY ASOSLARI VA ISTIQBOLLARI 954
Xamdullayeva Gulhayo Ergash qizi

TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI RAQOBATBARDOSHLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARI 960
Sirojiddinov Kamoliddin

XIZMAT KO‘RSATISH KORXONALARIDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH 967
Seytimbetov Kabul Serimbetovich

AGROTADBIRKORLIK FAOLIYATINING ASOSIY FUNKSIYALARI VA RIVOJLANISH QONUNIYATLARI 971
Nasriddinov Xusanbek Sadriddin o‘g‘li

TEMIR YO‘L TRANSPORTIDA ENERGIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISH: QAYTA TIKLANADIGAN ENERGIYA MANBALARI 976
Abdusattorov Abdusamat Sobirovich

QISHLOQ XO‘JALIGIDA RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISH VA OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARINI ISHLAB CHIQARISHDA MENEJMENT QARORLARINING IQTISODIY TAHLILI 981
Karieva Gulnora Abdullayevna , Normurodov Sarvar Norboy o‘g‘li

TA’LIM TIZIMINI MOLIYALASHTIRISHDA O‘QUV DASTURLARINING KAPITAL ZICHLIGI 989
Dusanov Salim Mamarasulovich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

QATTIQ CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH KORXONALARIDA INNOVATSION MENEJMENTNING O‘RNI VA AHAMIYATI 995
Temirov Azizbek Voit o‘g‘li

STRATEGIK REJALASHTIRISH ORQALI KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH 1002
G.Ya. Muxibova, O.U. Sharifxodjayeva, O. To‘rabekova

ДЕТЕРМИНАНТЫ И ПОСЛЕДСТВИЯ МЕЖРЕГИОНАЛЬНОЙ МОБИЛЬНОСТИ РАБОЧЕЙ СИЛЫ В УЗБЕКИСТАНЕ 1009
Шакаров Зафар Гаффорович

TURIZM KLASTERLARIDA TIBBIY XIZMATLAR INTEGRATSIYASI: XALQARO TAJRIBA VA O‘ZBEKISTON AMALIYOTI 1018
Yazdanova Shohista Tuyg‘un qizi, Farxodova Shohnoza Umidbek qizi

TELEKOMMUNIKATSIYA SOHASI KORXONALARINING INNOVATSION FAOLLIGINI OSHIRUVCHI ZAMONAVIY YONDASHUVNI ISHLAB CHIQISH 1027
Xojiyeva Nazokat Davronbekovna

QAYTA TIKLANADIGAN ENERGIYA MANBALARINING BARQAROR IQTISODIY O‘SISHGA TA’SIRI: O‘ZBEKISTON MISOLIDA 1034
Shodiyeva Zarinnabonu Shodi qizi

O‘ZBEKISTON QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA KORPORATIV BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING ISTIQBOLLI YO‘NALISHLARI 1039
Qurbaniyozov Shaxzodbek Karimovich

RAQAMLI IQTISODIYOTDA HISOB SIYOSATINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI 1044
Qurbanbayev Jurabek Eruvboyevich

FINTECH TEXNOLOGIYALARI VA ULARNING KORXONA LIKVIDLIGIGA TA’SIRI 1048
Karimov Xondamir Jamshid o‘g‘li

IMPROVING STRATEGIC MANAGEMENT ACCOUNTING OF INCOME AND EXPENSES 1056
Pardaeva Shakhnoza Abdinabievna

DIGITAL SKILLS AND ACCOUNTING EDUCATION: NEEDS AND GAPS IN UZBEK HIGHER EDUCATION – CURRICULUM IMPLICATIONS FOR THE DIGITAL AGE 1061
Rustamova Iroda Bahtiyorovna

TIJORAT BANKLARINING KREDIT XIZMATLARI: ZAMONAVIY TAHLIL VA TARAQQIYOT TENDENSIYALARI 1066
Jo‘rayeva Zarifa Bahodir qizi

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA QISHLOQ XO‘JALIGI KORXONALARINING YUQORI SIFATLI RIVOJLANISHINI TA’MINLASH 1073
Yaxshiyev Shahzod Sherali o‘g‘li

YASHIL IQTISODIYOTNING BARQAROR RIVOJLANISH 1079
Kuvotova Dilnora Kaxramonovna

MAHSULOT, ISH (XIZMAT)LAR TANNARXIGA KIRITILADIGAN MODDIY XARAJATLAR VA ULARNI HUJJATLASHTIRISH 1084
Bolibekov Baxtiyor Achilovich, Rahmonqulov Temirbek Eshmamatovich

AYOLLARNING YETAKCHILIK KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI VA TO‘SIQLARI 1088
Baymuratova Guldjaxan Xamdamovna

INVESTITSIYA FAOLIYATINI MUQOBIL MOLIYALASHTIRISH AMALIY TAHLILI JARAYONLARI 1093
Boboqulov Akmal Muborakbekovich

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA BUXGALTERIYA HISOBI, IQTISODIY TAHLIL VA AUDIT TIZIMLARINI MODERNIZATSIYA QILISH YO‘NALISHLARI 1099
To‘laganov Ziyovuddin Kamolitdin o‘g‘li

RAQAMLI IQTISODIYOT VA UNING IQTISODIY O‘SISHDAGI AHMIYATI 1105
Nematullo Zuvaydullaev

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

GLOBAL OZIQ-OVQAT TIZIMIDA AQSH IMPORT-EKSPORT SIYOSATI VA UNING MILLIY OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGIGA TA'SIRI 1109
Matjonov Bekjon Ravshonbekovich

KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNING RIVOJLANISHIGA TA'SIR ETUVCHI ASOSIY OMILLAR VA IQTISODI SAMARADORLIGI TAHLILI 1115
Axatova Shahnoza

ЭКОТУРИСТИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ И РЕСУРСЫ БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ 1119
Каримова Фотима Абдурасуловна

RAQAMLI IQTISODIYOT: O'ZBEKISTONDA ELEKTRON SAVDO VA TO'LOV TIZIMLARINING RIVOJLANISHI 1124
Toxirov Shodibek Jo'ra o'g'li

TIJORAT BANKLARIDA IPOTEKA KREDITLARINI RIVOJLANTIRISHDA ILG'OR XORIJ TAJRIBALARI VA ULARNI O'ZBEKISTONDA QO'LLASH IMKONIYATLARI 1128
Tohirov Muhammad Bobur Tohir o'g'li

KATTA HAJMLI MA'LUMOTLARDAN OVOZLI XABARLARNI AJRATIB OLISHDA PARALLEL HISOBLASH ALGORITMLARI VA UNING DASTURIY MAJMUASINI ISHLAB CHIQISH 1135
Jummayeva Yulduz Achilovna

MAMLAKATDA NODAVLAT VA NOTIJORAT TASHKILOTLARNI MOLIYAVIY TA'MINLASH MEXANIZMLARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI 1141
Xusanova Gulsum Baxtiyorovna

TURISTIK KORXONALARDA BREND KAPITALI TUSHUNCHASI VA UNING TARKIBIY ELEMENTLARI 1146
Zufarov Akmal Gulamiddinovich

IPOTEKA KREDITLARINI MOLIYALASHTIRISHNING ILG'OR XORIJ TAJRIBALARI VA ULARNI O'ZBEKISTONDA QO'LLASH IMKONIYATLARI 1155
Rasulov Doniyor Dilmurod o'g'li

RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKATLARDA SOLIQQA TORTISHNING TARTIBGA SOLISH FUNKSIYASINI TAKOMILLASHTIRISH VA FISKAL SIYOSAT SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI 1161
Sulaymonov Farrux Shuxratovich

QORAQALPOG'ISTON AGRAR TARMOG'IDA TRANSFORMATSION O'ZGARISHLARNING INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARI VA ULARNING SAMARADORLIGI 1166
Mambetnazarov Baxit Bisenbaevich

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARINI STRATEGIK BOSHQARISHNING DOLZARBLIGI 1171
Turg'unov Muxriddin Mo'ydinjon o'g'li

TOSHKENT SHAHRIDA SHAHARSOZLIK JARAYONLARINING EKOLOGIK OQIBATLARI 1175
Ashurov Abdulaziz Rustamovich, Olimov Anvarjon Atamirzayevich

O'ZBEKISTON TO'QIMACHILIK SANOATINING RIVOJLANISH DINAMIKASI VA UNDA XORIJIY INVESTITSIYALARNING ROLI 1182
Nazarova A.N.

XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA MOLIYAVIY BOSHQARISHNING AYRIM JIHATLARI 1187
Mamatov O'tkir Botir o'g'li

JANUBI-G'ARBIY O'ZBEKISTONDA CHORVACHILIK TARMOQLARINI PROGNOZ QILISHNING GEOGRAFIK JIHATLARI (NAVOIY VILOYATI MISOLIDA) 1191
Xudoyberdiyeva Iroda Abduxomidovna

O'ZBEKISTONDA DAVLAT MOLIYASINI BOSHQARISHDA G'AZNACHILIK TIZIMINI RAQAMLASHTIRISHNING MOLIYAVIY SAMARADORLIGI 1199
Tangrieva Farida Abdukarimovna

QURILISH MATERIALLARI ISHLAB CHIQARISH KORXONALARINING IQTISODIY BARQARORLIGIDA INNOVATSION FAOLIYATNING AHAMIYATI 1204
Kurbanova Shaxnoza Yuldashbayevna

YASHIL MARKETING YONDASHUVI ORQALI KORXONALARDA RESURS SAMARADORLIGINI OSHIRISH 1211
Sapayev Axmed Durdibayevich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

АНАЛИЗ И ОПТИМИЗАЦИЯ СЕБЕСТОИМОСТИ ПРОДУКЦИИ И РАСХОДОВ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ 1216
Ташмухамедова Карима Саматовна, Якубова Сабина Алишеровна

YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA FERMER XO‘JALIKLARINI SAMARALI RIVOJLANTIRISH 1222
B.B.Seilbekov

O‘ZBEKISTONDA “YASHIL” IQTISODIYOT VA EKOLOGIK BARQARORLIK SIYOSATINI SHAKLLANTIRISH YO‘NALISHLARI 1226
Sadullayev Rasulbek Palvanbayevich

ANALYSIS OF THE CURRENT STATE OF FOREIGN TRADE ACTIVITY IN UZBEKISTAN’S REGIONS AND FORECASTING REGIONAL FOREIGN TRADE UNDER WTO AND EAEU ACCESSION (BASED ON THE CASE OF KAZAKHSTAN) 1230
Sitora Tojiqulova Sobirjon qizi

BANKLARNING KREDIT RISKLARINI BAHOLASH VA NAZORAT QILISHNING – COST OF RISK (COR) KO‘RSATKICHI TAHLILI 1240
Maxmudov Omon Tuxtayevich

1-WIRE PROTOKOLI ASOSIDA BIOSIGNALLARNI UZATISH JARAYONI VA MA’LUMOTLAR STRUKTURASINI LOYIHALASH 1245
Mullajonova Fotima Tuychibayevna

TIJORAT BANKLARI AKTIVLARINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH BO‘YICHA XORIJIY TAJRIBA VA UNING XUSUSIYATLARI 1250
Ibrohimov Davronbek Muhammadi o‘g‘li

ОСОБЕННОСТИ ИСПОЛЪЗОВАНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА В МЕДИЦИНЕ 1257
Хамидходжаева Назира Махкамовна

AKSIYADORLIK JAMIYATLARI AYLANMA MABLAG‘LARINI BOSHQARISH METODOLOGIYASI 1260
Taspanova Ayzada Kenjebayevna

MAMLAKAT IQTISODIYOTIDA OZIQ-OVQAT SANOATI VA UNING RIVOJLANISH HOLATI 1264
Xusanova Gavhar

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA LTE VA NR TARMOQLARINING BIRGALIKDA ISHLASHINI TA’MINLASH YO‘NALISHLARI 1270
Toshmatov Salohiddin Zayniddinovich

THE OPPORTUNITIES OF PERSONALIZING TOURISM SERVICES THROUGH ARTIFICIAL INTELLIGENCE 1276
Olimov Davron Olimovich

ТРАНСФОРМАЦИЯ РАДИОЖУРНАЛИСТИКИ В ЭПОХУ ЦИФРОВОГО ЭФИРА: ОПЫТ УЗБЕКИСТАНА И ГЛОБАЛЬНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ 1281
Мамадалиева Шахноза Абдумаликовна

EFFECTIVE MANAGEMENT OF ADMINISTRATIVE PERSONNEL IN UZBEKISTAN’S PUBLIC UNIVERSITIES 1289
Inoyatov Orzubek Saidvaliyevich

ZAMONAVIY MENEJMENTDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O‘RNI VA SAMARADORLIKKA TA’SIRI 1297
Igamberdiyeva Nasiba Babadjanovna

DAVLAT QIMMATLI QOG‘OZLARI MILLIY MOLIYA BOZORINI BARQARORLASHTIRISH OMILI SIFATIDA 1304
Rabiyev Akram Homitovich

AKTSIYADORLIK JAMIIYATLARIDA INNOVATSION JARAYONLARNI KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMI ASOSIDA TARTIBGA SOLISH ISTIQBOLLARI 1311
Xujaxonov Nuriddin Nasrullayevich

ВОПРОСЫ ВНЕДРЕНИЯ И РАЗВИТИЯ ДИСТАНЦИОННОГО БАНКОВСКОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ УЗБЕКИСТАНЕ 1318
Худайберганова Зарофат Захидовна

К ВОПРОСУ О РАССМОТРЕНИИ РИСКОВ ЛЕГАЛИЗАЦИИ НЕЗАКОННЫХ ДОХОДОВ В УЧЕБНЫХ МАТЕРИАЛАХ ПРОФИЛЬНЫХ ПРЕДМЕТОВ ПО БАНКОВСКОМУ АУДИТУ 1324
Мухамедова Севара Абдуллаевна

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MINTAQA SANOATIDA RAQAMLI XIZMATLAR BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONI 1336
Norov Murodjon Maxmudovich

O‘ZBEKISTON SHAROITIDA XORIJIY INVESTITSIYALARNI JALB QILISH: HOLATI, MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR 1342
Maxkamov Otabek Muxammadjonovich

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA O‘RTA VA UZOQ MUDDATLI DAVRDA DAVLAT QARZINI BOSHQARISHNING AMALDAGI HOLATI TAHLILI 1351
Egamberdiyev Jonibek O‘ralovich

OLIY TA’LIM MUASSASALARI O‘RTASIDA RAQOBAT VA UNING MUAMMOLARI 1354
Mardonov Bahodir Bahronovich, Abdanov Rahmatillo Abdig‘afurovich

AHOLI BANDLIGINI TA’MINLASH HAMDA TURMUSH DARAJASINI OSHIRISHNING ISTIQBOLLI YO‘NALISHLARI 1360
Xamdamov Shaxzod Ilxom o‘g‘li

ЭКОНОМИЧЕСКИЙ МЕХАНИЗМ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ВОЗМОЖНОСТЕЙ ДЛЯ РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН 1365
Дадабоева Муштари Хамидиллаевна

SAVDO JARAYONIDA MARKETING TEXNOLOGIYALARINI QO‘LLANILISHI 1371
Jalalova Dildora Jamolovna

PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF GREEN FINANCING IN UZBEKISTAN: LESSONS FROM SOUTH KOREA 1375
Karshieva Marjona Alisher kizi

TURIZM XIZMATLARI EKSPORTI VA YASHIL IQTISODIYOTNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI 1380
Qurbonova Malika Ahmad qizi

SUN’IY INTELLEKT VA RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISH YO‘NALISHLARI 1384
Uzoqov Farhod G‘afforovich

SOLIQ MA’MURIYATCHILIGI MEXANIZMI VA UNING RAQAMLI IQTISODIYOTDAGI RIVOJLANISHI 1388
Ibadullayev Sanjar Sodiqmuratovich

BANKLARDA MUAMMOLI KREDITLAR BILAN ISHLASH SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO‘LLARI 1392
Mitillayev Ibrohimjon Tursunpulatovich

BUG‘DOY HOSILDORLIGI VA YALPI HOSILINI TAHLIL QILISH HAMDA HISOBLASH USULLARI 1396
Uzoqova Ziyodaxon Abdug‘afforovna

RAQAMLI MOLIYAVIY XIZMATLAR SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING ZARURIYATI VA AHAMIYATI 1402
Muyassarzoda Fayziyeva

MAKROIQTISODIY BARQARORLIKNI TA’MINLASH ORQALI AGRORESURSLAR BOZORI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI OSHIRISH MASALALARI 1408
Aliyev Yashnarjon Egamberdiyevich, Tashmuxamedova Yayra Atxamovna

JAHONDA KREATIV SOHALARNI RIVOJLANISH EVOLYUTSIYASI VA HOZIRGI DAVRDA IQTISODIYOTDA TUTGAN O‘RNI 1414
Ismailov Azizbek Ruzimaxammatovich

OSIYO DAVLATLARI RAQAMLI JURNALISTIKADA AYOLLAR ISHTIROKI (JANUBIY KOREYA, HINDISTON, YAPONIYA) DAGI ZIDDIYATLAR 1425
Zakirova Oisha

ТРАНСФОРМАЦИЯ ОБЩЕСТВЕННОГО СОЗНАНИЯ В ЭПОХУ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА: СОЦИОЛОГИЯ РОЛИ ЖЕНЩИН И ГЕНДЕРНОЙ ИДЕНТИФИКАЦИИ В ТЕХНОЛОГИЧЕСКОМ ОБЩЕСТВЕ 1431
Сиддикова Гулноза Абдумаликовна

AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA TOVAR-MODDIY ZAXIRALAR HISOBINI YURITISHDA TA’MINOT JARAYONINING AHAMIYATI 1437
Nuraliyeva B.

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

TEMIR YO‘L TRANSPORTI INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING IQTISODIY SAMARADORLIKKA TA’SIRI 1443
Raximov Xasan Shukurjonovich

XALQARO TASHQI ISHLARDA KATTA MA’LUMOTLAR TAHLILI VA MA’LUMOT DIPLOMATIYASI: AXBOROTNI STRATEGIK RAZVEDKAGA AYLANTIRISH 1450
Kurolov Maksud Obitovich

TA’LIM BOSHQARUVIDA ‘‘YASHIL KO‘NIKMALAR’’NI INTEGRATSIYALASH VA BARQAROR RIVOJLANISH: TALABALAR VA TIZIMLARNI IQLIM HARAKATIGA VA YASHIL IQTISODGA O‘TISHGA TAYYORLASH 1460
Esanova Shohida

НАЛОГОВАЯ КУЛЬТУРА: СУЩНОСТЬ, ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ И МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ 1468
Хамзина Динара Рашатовна

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI SANOAT KORXONALARINING INNOVATSION FAOLIYATINI TANLANMA KUZATUV ASOSIDA O‘RGANISH METODOLOGIYASI 1473
Jalolov Ilhomjon Isomiddinovich

QURILISH MATERIALLARI KORXONALARIDA “YASHIL MENEJMENT” TIZIMINI JORIY ETISH 1482
Masharipova Sevara Bekturdi qizi

TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI BOSHQARISHNING INNOVATSION USULLARI 1487
Marimova Indira Rasul qizi

DAVLAT KORXONALARINI ISLOH QILISHNING ZAMONAVIY BOSQICHLARI VA O‘ZBEKISTONNING XUSUSIYLASHTIRISH MODELI 1492
Murodov Orif Jumayevich

TIJORAT BANKLARNING RESURS BAZASINI MUSTAHKAMLASHNING XORIJ TAJRIBASI 1497
Sultanmuratova Dilrabo Shaylavbekovna

ЦИФРОВАЯ МОДЕРНИЗАЦИЯ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЁТА В УЗБЕКИСТАНЕ: ПРОБЛЕМЫ, ПЕРСПЕКТИВЫ И ПУТИ ГАРМОНИЗАЦИИ С МЕЖДУНАРОДНЫМИ СТАНДАРТАМИ 1502
Киличева Ф.Б.

RAQAMLI IQTISODIYOTNING MAKROIQTISODIY KO‘RSATKICHLARGA TA’SIRINI BAHOLASH 1507
Kurbanov Feruz Pirnazarovich, Qudratov Islom Ismat o‘g‘li

ПЕРСПЕКТИВЫ И ПРИОРИТЕТНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ СФЕРЫ УСЛУГ В РЕСПУБЛИКЕ КАРАКАЛПАКСТАН 1511
Маденова Эльмира Нзаматдиновна

ПРАВОВАЯ ПРИРОДА СОГЛАШЕНИЯ О РАЗДЕЛЕ ПРОДУКЦИИ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН 1516
Мансуров Обид Зайнидинович

REKLAMA XIZMATLARI BOZORIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHGA OID NAZARIY QARASHLAR 1522
Xamrakulov Azamat Baxritdinovich

TIKUV-TRIKOTAJ KORXONALARDA VOSITACHILARNI MOTIVATSIYALASH MASALALARI 1528
Jalilov Jamshid G‘anijonovich

SOLIQ MA’MURIYATCHILIGI SUBEKTLARI O‘RTASIDAGI O‘ZARO HAMKORLIK MEXANIZMLARINING RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIGA MOS TRANSFORMATSIYASI 1534
To‘rayev Shavkat Shuxratovich, Ibadullayev Sanjar Sodiqmuratovich

YASHIL IQTISODIYOT VA KAMBAG‘ALLIKNI QISQARTIRISH O‘RTASIDAGI O‘ZARO BOG‘LIQLIK 1540
Yaxshibayev Ulug‘bek Shavkat o‘g‘li

THE IMPORTANCE OF SPOKEN ENGLISH IN GLOBAL COMMUNICATION 1545
Dr. Mamatkulova Shohista Jalolovna

MAHALLIY DAVLAT ORGANLARINI RAQAMLASHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI 1549
Nurmurodov Zafarjon Nurmurod o‘g‘li

MAHALLIY DAVLAT ORGANLARINI RAQAMLASHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI

Nurmurodov Zafarjon Nurmurod o‘g‘li
O‘zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi huzuridagi Axborotlashtirish va telekommunikatsiyalar sohasida nazorat inspeksiyasi Qashqadaryo viloyat hududiy bo‘limi boshlig‘i
E-mail: zafargis@umail.uz

Annotatsiya. Ushbu maqolada O‘zbekiston Respublikasining mahalliy davlat organlarida boshqaruv va xizmat ko‘rsatish jarayonlarida uchrayotgan muammolar hamda ularni raqamlashtirish orqali hal etish zarurati va istiqbollari tahlil qilingan. An’anaviy tizimda hujjatlar aylanishining ko‘p bosqichliligi, qog‘oz shaklidagi jarayonlar, byurokratik to‘siqlar va korrupsiya xavflari davlat xizmatlari samaradorligini pasaytirayotgan omillar sifatida qayd etilgan.

Maqolada 2025-yil 16-sentyabrda qabul qilingan PQ-286-sonli Prezident qarori asosida amalga oshirilayotgan “Raqamli hukumat” va “Raqamli mahalla” loyihalarining ahamiyati, maqsadlari hamda kutilayotgan natijalari keng yoritilgan. Shuningdek, Estoniya va Finlyandiya kabi ilg‘or davlatlar tajribasi asosida O‘zbekistonda raqamli transformatsiya jarayonini jadallashtirish bo‘yicha aniq taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: mahalliy boshqaruv, raqamlashtirish, elektron xizmatlar, davlat organlari, axborot tizimi, “Raqamli hukumat”, “Raqamli mahalla”, O‘zbekiston, xalqaro tajriba, iqtisodiy samaradorlik.

Abstract. This article analyzes the challenges encountered in the management and service delivery processes of local government bodies in the Republic of Uzbekistan, emphasizing the necessity and prospects of addressing these issues through digitalization. The multi-stage document circulation, paper-based procedures, bureaucratic barriers, and corruption risks in the traditional system are identified as factors that reduce the efficiency of public services.

The article provides an in-depth overview of the “Digital Government” and “Digital Mahalla” projects implemented under Presidential Decree No. PQ-286 dated September 16, 2025, highlighting their significance, objectives, and expected outcomes. Based on the experience of leading countries such as Estonia and Finland, the article presents concrete proposals and recommendations for accelerating digital transformation in Uzbekistan.

Key words: local governance, digitalization, electronic services, government agencies, information system, “Digital Government”, “Digital Mahalla”, Uzbekistan, international experience, economic efficiency.

Аннотация. В данной статье проанализированы проблемы, возникающие в процессах управления и предоставления услуг в местных государственных органах Республики Узбекистан, а также необходимость и перспективы их решения посредством цифровизации. Отмечено, что многоступенчатость документооборота в традиционной системе, бумажные процессы, бюрократические барьеры и риски коррупции являются факторами, снижающими эффективность государственных услуг.

В статье подробно освещаются реализуемые на основе Постановления Президента № ПҚ-286 от 16 сентября 2025 года проекты «Цифровое правительство» и «Цифровая махалля», их значимость, цели и ожидаемые результаты. На основе опыта передовых стран, таких как Эстония и Финляндия, представлены конкретные предложения и рекомендации по ускорению цифровой трансформации в Узбекистане.

Ключевые слова: местное самоуправление, цифровизация, электронные услуги, государственные органы, информационная система, «Цифровое правительство», «Цифровая махалля», Узбекистан, международный опыт, экономическая эффективность.

KIRISH

O‘zbekiston Respublikasining mahalliy davlat organlarida hujjat aylanishi va qaror qabul qilish jarayonlari ko‘p bosqichli bo‘lib, har bir bosqichda hujjatlar alohida ko‘rib chiqiladi, tasdiqlanadi va keyingi bo‘limlarga yuboriladi. Masalan, fuqaroning uy-joyga oid murojaatini ko‘rib chiqish uchun mahalliy hokimlik, arxitektura, moliya va boshqa bir qator idoralarga murojaat qilish talab etiladi. Bu esa jarayonning ortiqcha cho‘zilishiga, xizmatlarning kechikishiga va aholining noroziligiga sabab bo‘ladi.

Qog‘ozga asoslangan ish yuritish xodimlarning ortiqcha vaqt sarflashiga, ma’muriy yuklamaning oshishiga hamda byurokratik to‘siqlarning kuchayishiga olib keladi. Bunday holatlar davlat xizmatlarining tezkorligi va samaradorligini pasaytiradi, shu bilan birga, fuqarolarning davlat organlariga bo‘lgan ishonchini susaytiradi.

An’anaviy boshqaruv tizimida hujjatlarning qo‘lda yuritilishi va nazorat mexanizmlarining yetarli darajada shaffof bo‘lmasligi ayrim hollarda korrupsion holatlarning yuzaga kelishiga sharoit yaratadi. Masalan, ijtimoiy nafaqa ajratish, yer uchastkalarini taqsimlash yoki ruxsatnomalar berish jarayonlarida elektron nazorat tizimining yo‘qligi, ma’lumotlarning markazlashmaganligi moliyaviy xatoliklar va noaniqliklarga sabab bo‘ladi. Shu bois, jarayonlarda avtomatlashtirish va raqamli nazorat mexanizmlarini joriy etish zarurati ortib bormoqda.

An’anaviy boshqaruv shakllarida aholiga ko‘rsatiladigan ko‘plab xizmatlar zamonaviy talablarga to‘liq javob bermaydi. Fuqarolardan davlat idoralariga shaxsan murojaat qilish talab qilinadigan holatlar ko‘p bo‘lib, bu ayniqsa uzoq va chekka hududlarda yashovchi aholi uchun muammoli vaziyatlar yaratadi. Shuningdek, xizmat ko‘rsatishda kechikishlar, murakkab talablar va ortiqcha hujjat aylanishi aholining ruhan charchashiga hamda vaqt yo‘qotishiga olib keladi. Bunday holatlar fuqarolarning ijtimoiy faolligini pasaytiradi va iqtisodiy samaradorlikka salbiy ta’sir ko‘rsatadi.

Ba’zi hollarda yangi texnologiyalarni joriy etish jarayonlari texnik infratuzilmaning yetishmasligi, xodimlarning malaka darajasi pastligi yoki moliyaviy resurslarning cheklanganligi sababli sust kechmoqda. Masalan, ayrim viloyatlarda elektron arxivlash tizimining yo‘qligi hujjatlarning yo‘qolishiga, ma’lumotlarni qayta ishlash jarayonining sekinlashishiga va boshqaruv samaradorligining pasayishiga olib kelmoqda.

Bugungi kunda global iqtisodiyot va jamiyat hayoti tez sur’atlar bilan raqamli transformatsiya jarayonini boshdan kechirmoqda. Har bir davlat, xususan, O‘zbekiston ham o‘zining raqobatbardoshligini saqlab qolish va oshirish uchun zamonaviy texnologiyalarni faol joriy etishga intilmoqda. Shu nuqtai nazardan, mahalliy davlat organlarini raqamlashtirish davlat boshqaruvi tizimini modernizatsiya qilish, xizmatlar sifatini oshirish va iqtisodiy samaradorlikni ta’minlash yo‘lida muhim ahamiyat kasb etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 16-sentyabrda qabul qilingan “Respublikaning hudud, soha va tarmoqlarida raqamli texnologiyalar joriy etilishini yanada jadallashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-286-son qarori[1] “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasi bilan uzviy bog‘liq bo‘lib, mamlakatda raqamli texnologiyalarni joriy etish jarayonlarini yanada jadallashtirishga qaratilgan muhim normativ-huquqiy hujjat hisoblanadi [1].

Mazkur hujjat mahalliy davlat organlarida, iqtisodiyot tarmoqlarida va xizmat ko‘rsatish sohalarida elektron xizmatlar tizimini rivojlantirish, axborot-kommunikatsiya infratuzilmasini mustahkamlash, ma’lumotlar almashinuvi va idoralararo integratsiyani ta’minlash kabi asosiy yo‘nalishlarni o‘z ichiga oladi. Shuningdek, qarorda raqamli boshqaruv orqali byurokratik to‘siqlarni kamaytirish, fuqarolarga ko‘rsatilayotgan xizmatlar sifatini oshirish, hamda davlatga bo‘lgan ishonchni mustahkamlash kabi ustuvor maqsadlar belgilab berilgan.

Ustuvor loyihalar va elektron xizmatlar

Qarorga muvofiq, “Raqamli hukumat” dasturi doirasida 41 ta ustuvor loyiha amalga oshiriladi. Elektron davlat xizmatlarining ulushi 70 foizga yetkazilishi, mahallalarda kamida 30 turdagi davlat xizmatlarini ko‘rsatish tizimi joriy etilishi rejalashtirilgan. Shuningdek, fuqarolar va tadbirkorlar uchun 100 dan ortiq elektron xizmat turlari yaratiladi, ularning 10 tasi “proaktiv” va “kompozit” shaklga o‘tkaziladi. Bundan tashqari, 19 ta hayotiy vaziyatda (masalan, fuqarolik, mulk, nikoh va ijtimoiy xizmatlarga oid holatlar) fuqarolarga avtomatik tarzda xabar yuborish tizimi yo‘lga qo‘yiladi.

Telekommunikatsiya va infratuzilmani rivojlantirish

Qarorda aloqa infratuzilmasini kengaytirish bo‘yicha aniq ko‘rsatkichlar belgilangan: 66 ming kilometr optik tolali aloqa liniyasi va 2 284 ta tayanch stansiyani ishga tushirish nazarda tutilgan. Shu bilan birga, 100 dan ortiq axborot tizimi va platformalarni joriy etish rejalashtirilgan.

Fuqarolar bilan xizmatlar va integratsiya

2025-yil 1-noyabrdan boshlab mobil aloqa operatorlari, tijorat banklari va to‘lov tashkilotlariga o‘z mobil ilovalari orqali Yagona portaldagi pulli elektron davlat xizmatlarini taqdim etish imkoniyati yaratiladi. 2025-yil

1 O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori, 16.09.2025 yildagi PQ-286-son https://lex.uz/uz/docs/-7730357

1-dekabrdan boshlab esa nodavlat notijorat tashkilotlariga “Idoralararo integratsiyalashuv platformasi” orqali elektron hamkorlik qilish huquqi beriladi. 2026-yil 1-yanvardan fuqarolarning ijtimoiy yordamga oid murojaatlari hamda mahalla aholisi ma’lumotlari “Raqamli mahalla” platformasi orqali yuritilishi belgilangan.

Maxsus sohalar bo‘yicha chora-tadbirlar

Qarorga muvofiq, ko‘chmas mulk ma’lumotlari “UZKAD” axborot tizimiga o‘tkaziladi va yagona manzil reestri 2026-yil oxirigacha shakllantiriladi.

Sog‘liqni saqlash sohasida esa sun’iy intellekt texnologiyalaridan foydalangan holda “Shifokorning raqamli yordamchisi” dasturi joriy etilishi nazarda tutilgan.

Mazkur qaror ijrosining natijasida:

• Mahalliy davlat organlari faoliyatida tezkorlik, shaffoflik va izchillik oshadi;

• Byurokratik to‘siqlar qisqaradi, fuqarolar uchun xizmatlardan foydalanish imkoniyati kengayadi;

• Ma’lumotlar almashuvi avtomatlashtiriladi, proaktiv xizmatlar aholining ehtiyojlariga tezkor javob berish imkonini beradi;

• Telekommunikatsiya infratuzilmasining rivojlanishi hududlarda raqamli bo‘shliqlarni kamaytiradi;

• Ijtimoiy himoya, sog‘liqni saqlash, mahalla boshqaruvi va ko‘chmas mulk sohalarida xizmatlar sifati oshadi.

Qaror ijrosini ta’minlashda bir qancha muammolarni hisobga olish zarur:

• Texnik infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmagani (internet tezligi, optik aloqa liniyalari, mobil qamrov);

• Xodimlarning raqamli savodxonligi va yangi tizimlarni o‘zlashtirishga tayyorlik darajasi;

• Fuqarolarning raqamli madaniyati va elektron xizmatlardan foydalanish ko‘nikmalari;

• Kiberxavfsizlik, ma’lumotlar himoyasi va shaxsiy ma’lumotlarni saqlash bo‘yicha chora-tadbirlar;

• Hududlararo raqamli tafovutni kamaytirish, ya’ni raqamli tenglikni ta’minlash.

Raqamlashtirish — bu nafaqat texnologik, balki jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy tizimini tubdan o‘zgartiruvchi jarayondir. Raqamli boshqaruv va elektron xizmatlar jamiyatda:

• Axborotga tezkor va erkin kirish imkoniyatini ta’minlaydi, bu esa fuqarolar va biznes subyektlarining faoliyatini yengillashtiradi;

• Ma’muriy xizmatlar sifatini oshiradi, byurokratiya va korrupsiyaga qarshi samarali vosita sifatida xizmat qiladi;

• Ijtimoiy adolat va tenglikni ta’minlashga xizmat qiladi, chunki onlayn xizmatlar barcha fuqarolar uchun teng imkoniyat yaratadi;

• Ta’lim, sog‘liqni saqlash va bandlik sohalarida innovatsion yechimlarni joriy etish orqali aholining hayot sifatini oshiradi.

Shunday qilib, raqamlashtirish jamiyatni ma’lumotga asoslangan, samarali va shaffof boshqaruv tizimi sari yetaklaydi. Bu esa O‘zbekistonning barqaror iqtisodiy rivojlanishi va raqobatbardoshligini oshirishning muhim omili hisoblanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda mahalliy davlat organlarining raqamlashtirish jarayonlari, ularning iqtisodiy samaradorlikka ta’siri va boshqaruv tizimidagi o‘zgarishlar tahliliy, qiyosiy hamda statistik yondashuvlar asosida o‘rganildi. Tadqiqotning asosiy maqsadi — raqamli transformatsiya jarayonining davlat xizmatlari sifati, byurokratiya darajasi va korrupsiyani kamaytirishdagi samaradorligini aniqlashdan iborat.

Tadqiqotda ikkinchi darajali ma’lumot manbalari — O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 16-sentyabrda qabul qilingan PQ–286-son qarori, “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasi, O‘zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi ma’lumotlari hamda My.gov.uz, e-Estonia, Suomi.fi, DESI indeksi kabi xalqaro platformalardan olingan ochiq ma’lumotlar tahlil qilindi.

Metodik asos sifatida qiyosiy tahlil usuli qo‘llanilib, O‘zbekiston tajribasi Estoniya, Finlyandiya, Qozog‘iston va boshqa ilg‘or davlatlar raqamli boshqaruv tizimlari bilan solishtirildi. Shuningdek, jadval, raqamli ko‘rsatkichlar va foizli o‘lchovlar orqali raqamli iqtisodiyotning yalpi ichki mahsulotdagi ulushi, byurokratiya qisqarishi va korrupsiya kamayish darajasi baholandi.

Tadqiqot natijalarini tahlil qilishda raqamli iqtisodiy ko‘rsatkichlarni o‘zaro taqqoslash, dinamik tahlil va empirik kuzatuv usullari qo‘llanildi. Ushbu yondashuvlar asosida raqamlashtirish jarayonining ijtimoiy va iqtisodiy samaralari kompleks baholandi hamda amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Bugungi globallashuv sharoitida davlatlar o‘z iqtisodiyotlari va boshqaruv tizimlarini raqamlashtirish orqali raqobatbardoshlikni kuchaytirishga intilmoqda. Raqamli transformatsiya quyidagi yo‘nalishlarda ijobiy natija beradi:

• Iqtisodiy samaradorlik va byurokratiyaning qisqarishi – xizmatlar tezroq, kam xarajat bilan ko‘rsatiladi, bu biznes muhitini yaxshilaydi;

• Yangi ish o‘rinlari va innovatsion loyihalar – IT sohasida startaplar va yangi texnologiyalar rivojlanadi;

• Global bozorga kirish imkoniyatlari kengayadi – raqamlashtirilgan hududlar xalqaro investitsiyalar uchun jozibador bo‘ladi;

• Fuqarolar va biznes uchun qulay muhit yaratiladi – elektron xizmatlar orqali vaqt va mablag‘ tejaladi, iqtisodiyotning umumiy samaradorligi ortadi.

Xalqaro tajriba

Ko‘plab ilg‘or davlatlar, xususan, Yevropa mamlakatlari, raqamlashtirish jarayonlarini jadallashtirish orqali o‘zlarining global maydondagi iqtisodiy va ijtimoiy mavqeini mustahkamlashga erishmoqda. Ayniqsa, Estoniya dunyoda raqamli davlat modelini muvaffaqiyatli joriy etgan mamlakat sifatida tan olingan. Ushbu model orqali mamlakat:

• YAIMning 2 foizi miqdorida iqtisodiy tejamkorlikka erishgan;

• Davlat xizmatlarining 99 foizini onlayn shaklda taqdim etadi;

• Korrupsiyaga qarshi kurashda yuqori samaradorlikni namoyon qilgan.

Bunday yondashuv natijasida Estoniya raqamli boshqaruv tizimi orqali iqtisodiy o‘sish, ijtimoiy barqarorlik va fuqarolarning davlatga bo‘lgan ishonchini mustahkamlashga muvaffaq bo‘lgan.

2024-yil holatiga ko‘ra, Estoniya davlat xizmatlarining 100 foizini raqamlashtirgan, shu jumladan ajralish arizalarini ham onlayn shaklda topshirish imkoniyati mavjud. Statistik ma’lumotlarga ko‘ra, aholining 53 foizdan ortig‘i ushbu xizmatdan raqamli shaklda foydalanadi. Bundan tashqari:

• Soliq to‘lovlarining 98 foizi elektron shaklda amalga oshiriladi;

• 2002-yildan joriy etilgan raqamli identifikatsiya (e-ID) tizimi orqali fuqarolar soliqlarni to‘lash, bank operatsiyalarini bajarish va elektron ovoz berishda faol foydalanmoqda;

• 2023-yilgi ma’lumotlarga ko‘ra, Estoniya xonadonlarining 93,2 foizi internetga ulangan;

• Aholining 62,6 foizi asosiy raqamli ko‘nikmalarga ega bo‘lib, bu ko‘rsatkich Yevropa Ittifoqining o‘rtacha darajasidan yuqoridir [2].

Finlyandiya tajribasi

Finlyandiya ham raqamli iqtisodiyot va boshqaruv sohasida Yevropa miqyosida yetakchi davlatlardan biri hisoblanadi.

• Aholining 82 foizi asosiy raqamli ko‘nikmalarga ega bo‘lib, bu Yevropa Ittifoqidagi eng yuqori ko‘rsatkichlardan biridir;

• Ishchi kuchining 7,6 foizi axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) mutaxassislari sifatida faoliyat yuritadi;

• 2023-yilga kelib, mamlakatdagi xonadonlarning 76,9 foizi yuqori tezlikdagi internet tarmog‘iga ulangan;

• Davlat xizmatlarining katta qismi raqamli shaklda taqdim etiladi, bu esa xizmat ko‘rsatish samaradorligini sezilarli darajada oshiradi [3] (1-jadval).

1-jadval. Raqamlashtirish jarayonlari: qisqacha taqqoslov

Davlat / Mamlakat	Raqamli xizmatlar ulushi	e-ID tizimi	Onlayn xizmatlar ulushi (%)	Yirik loyihalar / Platformalar
Estoniya	Juda yuqori	Mavjud	99%	e-Estonia, X-Road, e-Residency
Finlyandiya	Juda yuqori	Mavjud	95%	Suomi.fi, AuroraAI
Daniya	Juda yuqori	Mavjud	97–98%	Digital Denmark 2030, NemID
O‘zbekiston	O‘rta darajada	Boshlang‘ich bosqichda	40–45%	“Raqamli O‘zbekiston – 2030”, My.gov.uz
Qozog‘iston	Yuqori	Mavjud	70% dan ortiq	eGov.kz, “Digital Kazakhstan”
Qirg‘iziston	O‘rta darajada	Mavjud	~35%	Tunduk, Sanarip Kyrgyzstan
Tojikiston	Boshlang‘ich bosqich	Mavjud emas	~18%	e-Tajikistan konsepsiyasi
Turkmaniston	Juda past	Mavjud emas	<10%	Cheklangan hajmdagi raqamli xizmatlar mavjud

2-jadval. Iqtisodiy samaradorlik va natijalar: raqamli tahlil

Davlat	Raqamli iqtisodiyotning YAIMdagi hissasi	Byurokratiya qisqarishi (%)	Korrupsiya kamayishi
Estoniya	7.2%	~30–35%	Juda past
Finlyandiya	6.5%	~25%	Juda past
Daniya	6.8%	~30%	Past
O‘zbekiston	2.1% (2024)	~15–20%	Raqamli nazorat oshmoqda
Qozog‘iston	3.5%	~25%	Pasaygan
Qirg‘iziston	~1.8%	~10–15%	Raqamli izchillik yo‘q
Tojikiston	<1%	Sezilarli emas	Yuqori xavf
Turkmaniston	Statistik ma’lumot yo‘q	Noaniq	Yopiq tizim

Yevropa davlatlari raqamlashtirish jarayonini kompleks yondashuv, samarali qonunchilik bazasi va ilg‘or texnologik innovatsiyalar orqali amalga oshirmoqda [4]. Bunday tizimli yondashuv ularga davlat xizmatlari sifatini oshirish, iqtisodiy tejamkorlikka erishish hamda korrupsiyaga qarshi kurashishda yuqori natijalar ko‘rsatish imkonini bermoqda.

Markaziy Osiyo mamlakatlari, xususan O‘zbekiston va Qozog‘iston, so‘nggi yillarda raqamli islohotlarni jadallik bilan amalga oshirmoqda [5].

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mahalliy davlat organlarini raqamlashtirish iqtisodiy samaradorlikni oshirish, boshqaruv jarayonlarini takomillashtirish va davlat xizmatlari sifatini yangi bosqichga olib chiqishning eng muhim vositalaridan biridir. Raqamlashtirish orqali xarajatlar kamayadi, boshqaruv tizimi tezkorlashadi, inson omiliga bog‘liq xatoliklar hamda korrupsiya xavfi sezilarli darajada qisqaradi. Natijada davlat xizmatlari sifati tubdan yaxshilanadi, aholiga qulayliklar yaratiladi va fuqarolarning davlat organlariga bo‘lgan ishonchi mustahkamlanadi. Mazkur jarayon nafaqat byudjet mablag‘laridan samarali foydalanish imkonini beradi, balki raqamli iqtisodiyotning rivojlanishiga, innovatsion g‘oyalar va texnologiyalarning keng joriy etilishiga zamin yaratadi. Shu bilan birga, mahalliy boshqaruv tizimida raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali iqtisodiy o‘sish, ijtimoiy barqarorlik va samarali muloqot muhitini ta’minlash mumkin. Mahalliy davlat organlarini raqamlashtirish zamonaviy jamiyatni shakllantirish va mamlakatning global raqobatbardoshligini oshirish yo‘lida strategik ahamiyatga ega yo‘nalishdir. Raqamli boshqaruv tizimining joriy etilishi orqali davlat xizmatlari sifati oshadi, innovatsiyalar rivojlanadi va xalqaro maydonda mamlakatning obro‘-e’tibori mustahkamlanadi. Shu sababli raqamlashtirish jarayoni siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy taraqqiyotning ajralmas tarkibiy qismi sifatida izchil amalga oshirilishi zarur. An’anaviy boshqaruv tizimida mavjud bo‘lgan jarayonlarning ortiqcha byurokratikligi, ma’lumot almashishning sustligi va nazorat mexanizmlarining yetarli darajada samarali emasligi davlat xizmatlari samaradorligini pasaytiradi va ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishga to‘sqinlik qiladi. Bunday muammolarni bartaraf etish uchun raqamlashtirish va boshqaruv tizimlarini avtomatlashtirish zarur. Natijada ma’lumotlar almashinuvi tezlashadi, byurokratik to‘siqlar kamayadi, korrupsiya xavfi sezilarli darajada pasayadi, xizmatlar sifati va tezkorligi oshadi, resurslardan oqilona hamda samarali foydalaniladi va fuqarolar bilan o‘zaro muloqot ochiq hamda qulay shaklga ega bo‘ladi. Shunday qilib, mahalliy davlat organlarini raqamlashtirish nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshiradi, balki aholining hayot sifatini yaxshilash, ijtimoiy tenglikni ta’minlash va davlat boshqaruvining zamonaviy, shaffof hamda barqaror tizimini shakllantirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 16-sentyabrda qabul qilingan “Respublikaning hudud, soha va tarmoqlarida raqamli texnologiyalar joriy etilishini yanada jadallashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ–286-son qarori. — [Elektron manba]: https://lex.uz/docs/7730357
2. e-Estonia. (2024). Estonia’s Digital Society. — Estoniya Respublikasining raqamli davlat boshqaruvi modeli va elektron xizmatlar tizimi haqida rasmiy axborot portali. — [Elektron manba]: https://e-estonia.com
3. Suomi.fi – Finlyandiya elektron xizmatlar portali. (2024). Finlyandiya raqamli transformatsiya strategiyasi va AuroraAI platformalari. — Finlyandiya Respublikasining davlat xizmatlarini raqamlashtirish bo‘yicha rasmiy manbasi. — [Elektron manba]: https://www.suomi.fi
4. European Commission. (2023). Digital Economy and Society Index (DESI). — Yevropa Ittifoqida raqamli iqtisodiyot va jamiyat indeksining yillik tahlili. — Shuningdek, O‘zbekiston Respublikasi Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali — My.gov.uz ma’lumotlaridan foydalanildi. — [Elektron manba]: https://my.gov.uz
5. Qozog‘iston Respublikasi “Digital Kazakhstan” dasturi. — Rasmiy elektron hukumat portali orqali taqdim etilgan raqamli transformatsiya strategiyasi. — [Elektron manba]: https://egov.kz

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o‘g‘li

2025. № 10

© Materiallar ko‘chirib bosilganda ““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali manba sifatida ko‘rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma’sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga
maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.
El.Pochta: sq143235@gmail.com
Bot: @iqtisodiyot_77
Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo‘lishingiz mumkin. Obuna bo‘lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to‘lov haqidagi ma’lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo‘natishingizni so‘raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo‘natamiz.

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali 03.11.2022-yildan
O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№566955 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug‘bek tumani
Kumushkon ko‘chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz